

L'entrevista

Anthony Passeron (Niça, 1983) va publicar el fenomen multipremiat *Els fills adormits* (L'Altra/Asteroide) quan havia superat l'edat en què va morir el seu oncle Désiré. Ell tenia 4 anys i l'oncle 36. La família no en parlava gaire, de la tragèdia d'aquell oncle. *Els fills adormits* és l'intent d'aquest professor de FP de reconstruir una vida truncada per l'heroïna i la sida, per obrir el taüt del silenci, l'estigma i la vergonya.

Anthony Passeron

Autor d'«Els fills adormits»

“Em pensava que érem l'única família afectada per la sida”

Laura Serra

Aquells joves dels 70 i 80, com el meu oncle, que avui estan morts, m'estan cridant dins el meu cap “Sisplau, que no ens oblidin”.

Ho vius com una missió?

Sí. És especial no haver conegut algú i, en canvi, haver-ne fet un llibre i parlar-ne tota l'estona. Els meus pares el van nomenar com el meu padrí. Crec que aleshores ja era clarament drogoaddicte i fins i tot ja tenia el virus de la sida. Suposo que ho van fer per intentar que tornés al camí recte. La primera vegada que vaig notar la seva absència va ser quan vaig fer la primera comunió.

Abans del llibre, qui era per a tu l'oncle Désiré?
Ni tan sols un fantasma, hi pensava molt poc. Era

com un espectre que sortia en alguna fotografia i ningú no en deia res. Però en el silenci de la meua gent, sentia que hi havia moltes coses a dir. Els seus contemporanis, la gent que el van sobreviure, els meus pares, els meus avis, no estaven en posició d'omplir aquell buit. Potser era responsabilitat de la generació següent fer una mena de recerca arqueològica. Vivim en una societat que ha assumit la dimensió alliberadora de la paraula.

Després del llibre, qui és l'oncle Désiré?

M'he criat en una família que no parlava d'ell i, quan en parlaven, era com un mal fill: el que no va voler treballar a la carnisseria [el negoci dels avis], el que es va enganxar a les drogues i el que ho va pagar car. He descobert, gràcies als seus amics de l'època i els seus iguals, que aquell noi senzillament somiava amb una cosa diferent i va ser una coincidència caòtica que la seva generació es trobés amb l'heroïna i amb un virus que es va trans-

metre per aquesta via. Va ser una suma de fenòmens –un virus que topa amb la globalització, amb pràctiques que en faciliten la propagació, amb les mancances de les autoritats sanitàries...– que acaben en una catàstrofe. En l'era postcovid, en què hem qüestionat col·lectivament la nostra relació amb la feina com a via d'accés a la felicitat, l'oncle que escoltava rock'n'roll i volia passar-ho bé ara ens resulta molt més simpàtic.

La sida ja era, als anys 80, una malaltia que no més passava als altres, als homosexuals, en entorns contraculturals. Però resulta que també va arribar a un poblet i a una família normal.

Els primers casos identificats van ser entre homosexuals. Després es va començar a identificar en drogoaddictes, en infants, en gent d'Haití, en hemofílics... Però l'estereotip estava molt fixat. I per a una família rural de classe mitjana que aspira a ser respectable és un estigma. Més que la violència biològica de la malaltia, la meua família va patir una violència social. Des de la pesta a l'Edat Mitjana, cap malaltia no ha estat tan vinculada a qüestions de moral. Volia explicar la dimensió col·lectiva per trencar la solitud de la meua família, que va viure la catàstrofe tancada en si mateixa. Durant molt de temps vaig pensar que érem els únics afectats per la sida, perquè no en coneixia d'altres.

Els malalts havien d'aguantar la culpabilització. És una idea molt violenta, pensar que la majoria de les víctimes del VIH són responsables de la seva pròpia malaltia, com si haguessin pogut triar. Jo he intentat treure la meua família d'aquesta culpabilitat. Escrivint una història col·lectiva, sociològica, he intentat explicar-los que la sida no és una maledicció, i menys divina. Però en l'imaginari col·lectiu, malgrat tots els llibres, estudis i tractaments, encara hi ha aquesta idea de càstig. Quaranta anys després, ser seropositiu continua vinculat a la vergonya.

El teu pare va maleir l'oncle per atrevir-se a portar una filla al món amb una condemna de mort a sobre, la teua cosina Émilie.

A principis dels 80, els metges no sabien si totes les persones seropositives morien. A França es va plantejar el dubte ètic de si els seropositius tenien dret a tenir fills. En aquest context, el meu oncle va tenir una filla. Vaig dubtar de si incloure-la [al llibre], pel pudor de la meua família. Però vaig pensar que no he escrit aquesta novel·la per fer plorar la gent, escric per trencar silencis, i hi ha una absència de representació dels infants seropositius. És una doble condemna a l'oblit. Hi ha molts infants que van morir i d'altres que van sobreviure fins a l'existència de les teràpies. A més, l'Émilie va soldar la família. El meu pare ja estava molt enrabiat, els meus avis estaven superats, la família hauria esclatat abans si no fos per aquella nena de la qual havia d'ocupar-se.

Juntament amb el silenci i l'estigma, un dels grans temes del llibre és el perdó. ¿El teu pare ha perdonat el teu oncle?

La meua família, com a tal, no ha sobreviscut a aquesta història. No veig el meu pare des de fa trenta anys i em pregunto si l'ha perdonat. Aquest llibre és una carta que li envio perquè es pugui alliberar de la ràbia. Fa uns mesos que he començat un esborrany. Serà un llibre sobre el meu pare, sobre la nit que va marxar de casa. ✍️

“La meua família no ha sobreviscut a aquesta història”

CRISTINA CALDERER